

УДК 378.18

ЗАСТОСУВАННЯ ФОРМ НАУКОВОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Скрипник Н.С., к.п.н.

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Процес здобуття вищої освіти у сучасній Україні наразі неодмінно передбачає вивчення іноземної мови. Це пов'язано як із процесами розширення міжнародної інтеграції, співпраці освітніх установ з різних країн, збільшення кількості доступних студентських програм і заходів тощо, так і з підготовкою до ЗНО для вступу до магістратури.

Оволодіння та покращення рівня володіння іноземною мовою у вищому навчальному закладі вже давно вийшло за межі вивчення нових лексичних одиниць і граматичних правил. Наразі це є особистісно-орієнтований, комунікативно спрямований освітній процес, який також передбачає застосування різних форм та методів аудиторної і позааудиторної роботи, наукової роботи студентів у тому числі.

Розглянемо поняття наукової роботи студентів більш докладно. Різні аспекти науково-дослідної роботи студентів досліджували Н. Козак, А. Козлов, О. Микитюк, Л. Онучак, В. Сердобінцев, І. Янін та багато інших. Дослідники підкреслюють важливість науково-дослідної роботи студентів, яка сприяє розвитку в них самостійності й ініціативності, індивідуального професійного стилю, творчих здібностей.

Деякі науковці стверджують, що науково-дослідна діяльність студентів ВНЗ розподіляється на навчальну і позанавчальну частини, тобто існує «навчально-дослідна робота, що є невід'ємним елементом навчального процесу та входить до календарно-тематичних і навчальних

програм як обов'язкова для всіх студентів, і науково-дослідна робота, що здійснюється поза навчальним процесом у межах студентського науково-творчого товариства» [1; с. 38]. Певна частина вчених дотримуються іншої думки і вважають, що навчально-дослідну і науково-дослідну роботу студентів слід розрізняти не за «включенням» чи «невключенням» її до навчального плану, а за етапами підготовки спеціалістів до творчості [4; с. 9]. Так, можна погодитись з ученими, які під навчально-дослідною роботою розуміють «таку роботу студентів, що забезпечує придбання ними необхідних навичок творчої, дослідницької діяльності», «оволодіння технологією творчості, знайомство з технікою експерименту, з науковою літературою [2; с. 77]. Завершується ця робота самостійним вирішенням студентом завдання, уже розробленого в науці або техніці. Науково-дослідну роботу науковці розуміють як таку науково-технічну роботу студента, що є самостійним творчим дослідженням теми, виконавши яке, він «одержує новий для науки або техніки результат» [3; с. 49].

Навчально-дослідну роботу студентів при вивченні іноземної мови розглядаємо як невід'ємну складову навчального процесу. Вона охоплює всі види навчальної діяльності студентів і здійснюється через гармонійне впровадження елементів наукових досліджень у навчальний процес на практичних заняттях, при виконанні домашнього завдання, при підготовці проектів, доповідей, статей тощо.

Позааудиторна навчально-дослідна діяльність з іноземної мови – це процес, у якому дослідна робота студента проходить самостійно або у межах об'єднань, предметних гуртків, при виконанні якої наявність «новизни» не є обов'язковою; саме на цьому, першому рівні необхідне озброєння студентів дослідницькими вміннями, навчання студентів елементів дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості. Науково-дослідна діяльність – це процес, у якому дослідна робота студентів проводиться вже при вивченні таких навчальних

предметів, які тісно пов'язані з майбутньою спеціальністю і використанням іноземної мови; результат такої пошуково-творчої діяльності повинен мати новизну.

Ґрунтуючись на аналізі робіт сучасних науковців (А. Возняк, Г. Кловак, А. Козлов, О. Микитюк, В. Шейко, І. Янін та інші), можна дійти висновку, що науково-дослідна робота студентів, при вивченні іноземної мови зокрема, має забезпечити вирішення таких основних завдань: прищеплення студентам навичок виконання такої роботи; розвиток навичок організації і самоорганізації; розвиток у студентів творчого, аналітичного мислення, здатності до творчої, відповідальної роботи за фахом, розширення творчого кругозору; вироблення вміння залучати теоретичні знання для розв'язання певних практичних завдань, набуття такого досвіду; розвиток власної студентської ініціативи, активності; формування потреби та вміння самостійно поповнювати свої знання, вдосконалювати свої уміння та навички.

Науково-дослідна робота студентів при вивченні іноземної мови передбачає участь студентів у таких організаційних формах поза навчальним процесом: у роботі наукових гуртків, проблемних групах, лабораторіях, секціях, студіях, дискусійних клубах; у наукових конференціях, конкурсах, предметних олімпіадах; у написанні статей, тез, доповідей.

Важливою умовою підвищення ефективності науково-дослідної роботи при вивченні іноземної мови є правильна організація цієї роботи, що передбачає раціональне співвідношення між різними за змістом студентськими науковими роботами (теоретичними, лабораторними й методичними дослідженнями тощо), різноманітними організаційними формами діяльності (лекторії, диспути, індивідуальні заняття, конференції, семінари, вебінари). Необхідно враховувати методику поступового залучення студентів до науково-дослідної роботи: від простого до

складного, від підготовки доповіді до проведення самостійного дослідження. Не менш важливою умовою, що забезпечує ефективність НДР, на думку Л. Петриченко [4], є становлення інтересу студентів та принцип заохочення, яким слід вважати створення під час виконання науково-дослідницької діяльності ситуації успіху та свободи вибору для кожного студента, а також розробку у ВНЗ системи морального й матеріального стимулювання роботи студентів-дослідників при вивченні іноземної мови.

Література:

1. Кловак Г. Т. Основи педагогічних досліджень : навч. посіб. для вищ. пед. навч. закл. / Г. Т. Кловак. – Чернігів : Чернігів. держ. центр наук.-техн. і екон. інформ., 2003. – 260 с. Возняк А. Науково-дослідницька діяльність студентів як важливий напрям роботи з обдарованою молоддю / А. Возняк // Гуманізація навчально-виховного процесу. – Словянськ, 2011. – Спецвип. 7. – С. 77–82.

2. Козлов А. В. Проектирование и реализация системы научно-исследовательской деятельности студентов технического колледжа на основе учебно-научно-производственной интеграции : дис. ... д-ра пед. наук : спец. 13.00.08 «Теория и методика профессионального образования» / А. В. Козлов. – Тольятти, 2004. – 288 с.

3. Лебедев А. А. УИРС и НИРС / А. А. Лебедев // Вестник высшей школы. – 1976. – Вып. 7. – С. 49–53.

4. Петриченко Л. О. Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до інноваційної діяльності в позааудиторній роботі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / Л. О. Петриченко. – Кіровоград, 2007. – 22 с.